

הכנסת התשע-עשרה

יוזמות: חברות הכנסת
זהבה גלאון
מיכל רוזין
תמר זנדברג
שלי יחימוביץ'
סתיו שפיר
מרב מיכאלי

פ/19/765

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – הכרה בפגיעה מינית בעבודה כתאונת עבודה), התשע"ג–2013

1. הוספת סעיף 84 ב-1 בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 84א יבוא:
"פגיעה מינית 84. פגיעה מינית בעובד שאירעה תוך כדי עבודתו ועקב עבודתו אצל מעבידו או מטעמו, ובעובד עצמאי – תוך כדי עיסוקו במשלח ידו ועקב עיסוקו במשלח ידו רואים אותה כפגיעה בעבודה."
תיקון סעיף 296 ב-2 בסעיף 296(ב) לחוק העיקרי, אחרי "לפני החודש שבו הוגשה התביעה כאמור" יבוא "ולגבי גמלה בעילה לפי סעיף 84 – 36 חודשים";.

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע להגדיר "פגיעה מינית" בעבודה ולקבוע אותה כפגיעה נפרדת ועצמאית וזאת בהגדרת פגיעה בעבודה שבפרק ה' סימן ב' לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995 (להלן – חוק הביטוח הלאומי). התיקון בא להגן על הערכים המוכרים בזכויות היסוד של האדם: כבוד האדם, פרטיותו, חירותו, שוויון בין המינים וקידום זכויות העובדים בישראל. ערכים אלה יהיו נר לרגליו של בית המשפט בבואו לפרש את הוראות החוק המוצעות. פגיעה מינית לא רק פוגעת בכבודו העצמי והחברתי של הנפגע, אלא פוגעת גם בכבודו, בעצם ההתעלמות של הפוגע מרצונו החופשי של הנפגע, ולמעשה שוללת את זכותו הבלעדית לגופו ומיניותו. פגיעה שכזו משפילה ומבזה וחותרת תחת האוטונומיה שכל אדם באשר הוא, זכאי לה. מטרת התיקון היא להגן על העובד ולאפשר ביטחון סוציאלי לנפגע, במקרה בו נגרם נזק ובמצב בו אינו מסוגל לשוב לאורח חיים תקין בשל הפגיעה.

¹ ס"ח התשס"ד, עמ' 45.

בחוק הביטוח הלאומי קיימות חזקות רבות לעניין הכרה בתאונת עבודה כתוצאה מנזקים שונים. כך למשל, פגיעות גב ושמע מוכרות כפגיעה בעבודה לצרכי קבלת גמלה מהביטוח הלאומי. באופן דומה יש לקבוע בחוק הוראה מפורשת לעניין ההכרה בפגיעה מינית בעבודה.

בנוסף, עד היום נקט המוסד לביטוח לאומי במדיניות לפיה דמי פגיעה לרוב משולמים בגין פגיעות פיסיקות שהתרחשו במקום העבודה. עם זאת, הוכרו לא פעם סוגים מסוימים של תאונות עבודה שאינן נופלות בגדר פגיעה פיסיקה ישירה. כך למשל, ד"ר ישראל גלעד ועמירם סבר הציעו במאמרם "אוטם שריר הלב כתאונת עבודה", שאוטם שריר הלב יחשב כתאונת עבודה על-אף שמדובר בהליך פיסי מורכב האורך שנים להתהוותו. לעצם העניין, המוסד לביטוח לאומי כבר הכיר בתביעתה של עובדת, אשר נאנסה על ידי מעבידה, ואף שולמה לה קצבת נכות. עם זאת, למוסד לביטוח לאומי אין מדיניות סדורה בנושא או הנחיות פנימיות לבחינת הציבור הרחב ולביקורת מנהלית. לפיכך, יש מקום לקבוע בחוק מפורש את מדיניות המוסד על מנת לאפשר שקיפות לציבור ובקרה על פעילות המוסד. לפיכך מוצע כי פגיעה מינית שנעשתה במסגרת יחסי העבודה, כלומר תוך כדי עבודה ועקב העבודה יראו אותה כתאונת עבודה.

בנוסף מוצע להאריך את תקופת ההתיישנות, לעניין הפגיעה המינית בלבד, ל-36 חודשים. מטרת הארכת תקופת ההתיישנות, מ-12 חודשים ל-36 חודשים, היא לאפשר לנפגע פרק זמן ארוך יותר, בשל המודעות לקושי בהתמודדות הנפשית ובהגשת תביעות בפגיעות מסוג זה. בנוסף, ייתכן והנזק הנפשי שנגרם לנפגע יצטבר ועילת התביעה תתגבש מספר שנים לאחר האירוע המזיק.

תחולת החוק על עצמאים – עצמאי שבמסגרת עבודתו נפגע מינית באופן המוביל לנזק, יהיה זכאי לקבלת הגמלה אף אם הפוגע הינו לקוח, ספק וכדומה. חזקת הסיבתיות לא תחול גם כשמדובר בתאונה שאירעה לעובד עצמאי. לפיכך, על העובד העצמאי יהא להוכיח את קיומו של הנזק שנגרם גם תוך כדי העבודה וגם עקב העבודה.

הצעת החוק נוסחה על ידי הקליניקה לקידום זכויות נשים, המכללה למנהל ובסיוע האגף לקידום מעמד האישה בויצו.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת השבע-עשרה על ידי חבר הכנסת גדעון סער וקבוצת חברי הכנסת (פ/3848/17), ועל שולחן הכנסת השמונה-עשרה על ידי חבר הכנסת יצחק הרצוג (פ/4069/18).

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת השמונה-עשרה על ידי חברת הכנסת שלי יחימוביץ' (פ/231/18), על ידי חברות הכנסת אורית זוארץ וציפי חוטובלי (פ/2144/18), ועל ידי חברת הכנסת זהבה גלאון וקבוצת חברי הכנסת (פ/3230/18), ועל שולחן הכנסת התשע-עשרה על ידי חברת הכנסת שלי יחימוביץ' (פ/308/19).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

ב' בניסן התשע"ג – 13.3.13